MÖTESPLATS OPERAVERKSTAN

Den tjuvaktig skatan.
Bastihan & Bastihon
Vid sidan av
Prinsessan av Cypern
Troll i kulisserna
Vivaldis Vinter
Troll Guld
Variété
Ett konsertspektakel
Hjärtan
Dollys Beauty Shop
Kugg och spel
Rosenrot

MÖTESPLATS OPERAVERKSTAN

Göran Nilsson
En rapport skriven på uppdrag av Operaverkstan, Malmö 2011
GRAFISK FORM Pia Lindgren, Malmö Opera

OMSLAGSBILD Catarina Ek
FOTO Petra Carlsson Thyrvin, Anders Mattsson, Roos & Tegnér, Charlotte T Strömwall, Lars Fembro, Henrik Ahldin

Ärade läsare

Alltsedan Operaverkstan startade 2002, först i projektform fram till 2005 och sedan som en permanent verksamhet inom Malmö Opera, har kulturpedagogik varit en viktig del av vår verksamhet. Syftet är att ge en fördjupad upplevelse av de föreställningar vi ger.

Till en början handlade det om att besöka elever och lärare i skolornas klassrum för att berätta om vår verksamhet och vad de skulle få se. Därefter riktade vi oss till lärarna med lärarfortbildning. Vi tog också emot lärare och elever här på Operaverkstan för att titta bakom kulisserna och på så sätt introducera dem till operaformen. Vi prövade oss fram för att skapa bättre förutsättningar för mötet mellan våra föreställningar och publiken.

En annan del av fördjupningsarbetet är temakvällarna som på olika sätt speglar de föreställningar vi producerar. Vi ser även barns och ungas deltagande, på eller bakom scenen, som en viktig del av Operaverkstans fördjupande arbete liksom det samarbete vi har med bland annat skolor, kulturskolor, fria teatergrupper och andra institutioner. Under tre år har vi haft ett intressant och framgångsrikt samarbete med Nya Stenkulaskolan i Malmö, ett exempel på hur en institution och en skola kan samarbeta med varandra.

Vår pedagogiska verksamhet är inte en isolerad företeelse utan helt och hållet, på olika sätt, kopplad till föreställningarna. En del ser vår verksamhet som en uppfostran inför den ”riktiga” operan men vi spelar inte för morgondagens utan för dagens publik!

Med denna skrift vill vi sammanfatta och presentera vårt fördjupningsarbete.
Mycket nöje!

Maria Sundqvist *Lars Fembro* *David Johansson*

Innehåll

1. Inledning 7
2. Barns och ungas deltagande 12
   Trollguld betydde väldigt mycket för mig
   Att medverka betyder ett stort kliv i utvecklingen
3. Fortbildningar 20
   Att vara förberedd ger större upplevelse
4. Visningar och Titta bakom kulisserna 24
   Besöken ger en ny relation till operan
5. Temakvällar 28
6. Nya Stenkulaskolan 32
   Ju mer att göra desto roligare
   Bättre samarbete tack vare musikalen

Operaverkstans föreställningsarkiv 2002–2011 40
Operaverkstans fördjupningsarbete 2003–2011 44
Operaverkstans temakvällar 2003–2010 48

Den tjuvaktiga skatan 2007

1. Inledning

Opera är när någon dödas och det kommer sång istället för blod.

Så träffande kan opera beskrivas! Barn är förmodligen generellt sett mindre fördomsfulla gentemot opera än vad flertalet vuxna är.

Det är även skillnad på barn och vuxna när det handlar om att gå på opera. Vuxna bestämmer själva. De beställer och köper biljett, förbereder sig och har speciella förväntningar med sig till salongen. Barn i en förskolegrupp eller en skolklass upptäcker, i sämsta fall, att de är på en plats de inte själva valt och de kanske inte vet något om vad de ska göra där. Plötsligt ska de ta emot en föreställning. Det kan bli en bra och rolig operaupplevelse ändå. Ju yngre man är desto större förmåga att kunna ställa om och befinna sig i nuet. Men i takt med ökad ålder blir identiteten i klassen starkare och vad som händer inom kamratgruppen kan lätt bli viktigare än det som händer på scenen.

Redan från början kände Maria Sundqvist ett starkt behov av att kalibrera publiken, att till viss del förbereda barnen på vad de skulle vara med om.

Till den första föreställningen, *Stadsmusikanterna*, skrev hon in en ny rollfigur, kompositören Klang, som gav en kort introduktion till föreställningen och berättade vad barnen skulle se. Klang blev en brygga mellan föreställningen och publiken. Vid den andra föreställningen, *Bastian och Bastihon*, vägledde doktor Mesmer publiken och inför *Den tjuvaktiga skatan* 2004 fick barnen möta handelsmannen Isak, som introducerade dem till föreställningen och öppnade en port till operans magiska värld.

Tankarna om kalibrering av publiken ledde vidare till funderingar kring mer omfattande fördjupningsarbete. Det vore kanske bra att besöka elever och lärare ute i deras klassrum och berätta om opera och den kommande föreställningen? Sagt och gjort!

– Vi vill att lärare ska tycka det är roligt att komma till oss, säger Maria Sundqvist. Då tar de med sig eleverna hit. Vårt huvuduppdrag är att producera föreställningar, men för att göra dessa bra måste vi ha ett stort utbyte och samarbete med dels vår huvudmålgrupp barn och unga, dels med dem som representerar dem. Operaverkstan spelar huvudsakligen skolföreställningar och utöver dem offentliga föreställningar under helger. Men eftersom barn inte köper sina biljetter själva blir det viktigt att nå ut till både lärare och föräldrar.

Det är viktigt att komma ihåg att när Operaverkstan startade fanns det inte någon vana vid musikteater för barn. Operaverkstan hade börjat från noll år 2002 – ingen lokal, ingen scen, inga artister, ingen förankring. Biljetter sålde inte sig själva. De första föreställningarna fick visserligen mycket bra kritik men var fanns publiken?

Behovet var alltså stort att nå ut och berätta om verksamheten och föreställningarna. Verktygen blev förutom klassrumsbesök så småningom även lärarfortbildningar, temakvällar och visningar.

– Att väva samman kunskapsinhämtning och omvandla det till konstnärliga föreställningar har alltid hängt ihop för mig, säger Maria Sundqvist. Det är naturligt att ha ett fördjupningsarbete. Det fanns redan från början men då skedde allt lite oplanerat och i liten omfattning.

Den stora förändringen kom år 2005 när Lars Fembro, som redan tidigare arbetat med visningsverksamhet, anställdes. Tack vare att han både är pedagog, musiker och skådespelare kunde det pedagogiska uppdraget konkretiseras. Lärarfortbildningarna stramades upp och visningarna utvecklades till en egen produktion – *Titta bakom kulisserna*. Lars tog sig även an det internationella samarbetet i nätverket Reseo liksom skolsamarbetet.

Devisen för Operaverkstans pedagogiska arbete är Lennart Hellsings ord: All pedagogisk konst är dålig konst, men all god konst är pedagogisk!

Syftet med Operaverkstans fördjupningsarbete kan sammanfattas i tre punkter:

Flygande tallriken 2008

• Att fördjupa upplevelsen av föreställningen
Här handlar det om att vara kalibrerad. Man ska veta vad man ska se för något och vilken föreställning det är. Det finns olika nivåer för att nå detta – klassrumsbesök, lärarfortbildning, *Titta bakom kulisserna*, att ta emot publiken i foajén, utställningar, programpunkter. Allt handlar om att förbereda operabesökaren för att därmed öka möjligheterna till en upplevelse. Foajéintroduktionerna och lärarfortbildningarna ser olika ut beroende på vilken föreställning det rör sig om – det gäller just att fördjupa den enskilda föreställningen. I samband med *Vivaldis vinter* visade Lars Fembro en film inför föreställningen. Första delen av föreställningen ägde därmed rum i foajén.

• Att fördjupa upplevelsen av konstformen opera
Små barn är vana vid och tycker om att titta på film och lärarna är därför mindre rädda att visa film än levande scenkonst. Åtskilliga vuxna har ingen relation till opera och balett och känner sig främmande för dessa konstformer. Det gäller alltså att göra lärarna till vänner, att visa att musikteater kan vara väldigt lustfyllt och inte alls krävande. En del vuxna kan ibland oroa sig för att musiken är för svår för barn, men Maria Sundqvist har aldrig hört något barn som tycker så. Det handlar mer om hur de vuxna ser på operamusik och vad de tror att barnen kommer att tycka. Därför gäller det att på olika sätt fördjupa kunskapen om konstformen och göra det roligt att komma till Operaverkstan. Här kan *Titta bakom kulisserna* fungera alldeles utmärkt.

• Att fördjupa upplevelsen av teaterns magi
Barn kan förklara teater med att det är som slags lek, en lek som man visar upp. Att leka är att låtsas eller att ta på sig sin yrkesroll: ”Vad får det lov att vara idag?” Många spelar tydliga yrkesroller vilket i sig är som ett slags låtsande liksom barns lek och även så teater.

– I vårt fördjupningsarbete kan vi vrida på dessa tankar, säger Maria. I Titta bakom kulisserna låter vi publiken se samma scen ett par gånger på olika sätt. Det blir olika upplevelser om man spelar på ett annat sätt vilket på ett bra sätt förklarar vad teater är. Att få träffa artister i arbete med sin roll är ett annat exempel. Här ser man skillnaden mellan artisten privat och i olika roller och hur karaktären byggs upp genom till exempel mask och kostym.

I många föreställningar på Operaverkstan får publiken träffa artisten i foajén direkt efter föreställningen. Då kan barnen ställa frågor till sångaren som ”Var du ledsen på riktigt?” eller till en som hade pyjamas på sig: ”Är det där en riktig pyjamas?”

Operaverkstans värdegrund sammanfattas i Carl Jonas Love Almqvist ord *”De som ej hafva aktning för ringheten, vördnad för äfven det fattiga, kärlek för det barnsliga, de hafva en kall själ och tala fåfängt om höga och magnifika ting.”*

– Synen på barn och barndom och respekten för det barnsliga finns med i allt vi gör, liksom kärleken till konstformen. Man kan inte ha ett uppifrånperspektiv och tro att man förstår allt. Det är nyfikenhet som styr, att våga experimentera lite och testa olika saker. Även ett misslyckat experiment är ett lyckat experiment, säger Maria och fortsätter:

– Det vi gör måste komma ur en fast mylla. Det handlar om trovärdighet och den kommer ur det samtal vi för. Fördjupningen. Vi vill inte bara sätta upp fingret och känna vartåt det blåser och därefter spela något som vi tror ”går hem i stugorna”. Kultur är något man växer med. Detta driver och intresserar mig. Frågan om barnkultur ska vara uppfostran, underhållning eller konst är en diskussion i sig. Man måste uppmana till reflektion över vad vi menar med kvalitet och bra teater.

Maria Sundqvist menar att det är i samarbete med andra människor och publiken som man formar ett konstverk så att det blir tillgängligt. Ett givande och tagande ökar möjligheterna att göra en föreställning som når ut. Föreställningen är toppen på isberget, allt börjar och slutar med den. Valet av vilket verk som ska spelas är ett resultat av erfarenheter, möten och samtal, ett val utifrån vad som är angeläget.

Ett inslag i fördjupningsarbetet är arbetet med referensgrupper. Efter att halva repetitionstiden är avklarad kommer en skolklass och tittar på föreställningen. Det viktigaste för Maria är då att sitta och lyssna tillsammans med klassen och avläsa reaktionerna. Besök av en referensgrupp är ett stående inslag i varje produktion och det har hänt att Maria ändrat på föreställningen efter ett sådant besök.

Som ett slags fördjupningsarbete finns också Operaverkstans kontakter med Tonsättarsverige. Operaverkstan beställer med viss regelbundenhet nya verk för barn och unga och tar fram metoder för hur detta ska gå till. Ett samarbete med Malmö Musikhögskola tonsättarlinje gör det möjligt för kompositionselever att följa arbetet med att sätta upp musikdramatik.

Sammantaget har fördjupningsarbetet under årens lopp utvecklats och allt mer integrerats i hela verksamheten. Från att ha varit en större nödvändighet har det, nu när det går bra att sälja biljetter, blivit allt mer lustbetonat.

– Operaverkstan är en verkstad där vi undersöker musikdramatik och tillsammans med publiken utforskar och förändrar konstformen, säger Maria Sundqvist. I detta arbete spelar fördjupningsarbetet en avgörande roll.

Bastihan och Bastihon 2003

2. Barns och ungas deltagande

När Operaverkstan år 2009 satte upp den nyskrivna operan *Trollguld* deltog sju teaterelever och tio akrobater från Drömmarnas Hus, två barnkörer från Malmö Kulturskola, Malmö Operas barnkör och dansare från Heleneholmsskolan. Totalt ett 90-tal barn och ungdomar i åldern sju till nitton år. Ett talande exempel på att barn och unga inte bara är publik utan även ibland medverkar i Operaverkstans uppsättningar.

Tanken att barn och unga skulle medverka i Operaverkstans föreställningar fanns inte med i det ursprungliga uppdraget och var inte någon grundtanke från början. Men idén väcktes ganska snart, inte minst när klassikerna skulle sättas upp.

– Det blev nödvändigt för att få en så nära relation som möjligt med målgruppen, säger Maria Sundqvist. Att låta barn och unga delta i föreställningarna blev en av strategierna för att föra konstformen närmare publiken.

Marias erfarenhet som dramapedagog spelade också in. När barn uppträder för barn uppstår något speciellt. Det handlar mycket om igenkänning, om lojalitet, om en större angelägenhetsgrad. När barn spelar för barn finns ett väldigt starkt lyssnande.

Den första uppsättningen med barn och unga var Mozartoperan *Bastihan och Bastihon* som Mozart skrev endast tolv år gammal. Bäst att ha med tolvåringar i föreställningen, tänkte Maria. Två tolvåringar turades om att spela Mozart, tolvåringar gjorde scenografin och träblåsarna var tolv!

I *Den tjuvaktiga skatan* av Rossini, som handlar om unga människor och rättvisa, är det de unga som kommer på vem som är tjuven. Att det faktiskt är unga människor som medverkar ger autenticitet till föreställningen. Ett konstnärligt val och en trovärdighetsfråga, menar Maria. Här deltog en musikklass från Augustenborgsskolan och en mängd förskolebarn som spelade skatungar.

I *Mästersångaren*, som sattes upp 2010, finns en intressant koppling mellan lärling och mästare som bör utspelas mellan unga och gamla. Till denna uppsättning rekryterades ungdomar som fick provsjunga. Tolv ungdomar fick agera lärlingar, en roll som inte kunde framföras lika bra och trovärdigt av vuxna. I *Mästersångaren* medverkade dessutom ett trettiotal ungdomar med gyckel och andra konster som inledning till operan samt i slutscenen.

Vivaldis vinter, också den från 2010, handlar om Vivaldi och föräldralösa barn, om relationen mellan vuxna och barn. I den här operan medverkade två klasser från Lars-Erik Larsson-gymnasiet i Lund.

– Det kändes självklart att ha med barn och unga i den föreställningen. Om en roll ska föreställa ett barn försöker man använda ett barn i rollen – det finns trovärdighetsproblem med att låta vuxna spela barn. Så om man väljer en viss tematik så får gestaltningen också fullföljas. Vi hade inte uppnått samma sak med vuxna i rollerna.

Sammantaget har barn och unga medverkat i cirka en tredjedel av Operaverkstans uppsättningar. Att det då nästan uteslutande handlat om klassiska operor beror mest på att dessa är större produktioner som kräver fler medverkande. Dessutom är de som en följd av sin omfattning inte tänkta för turné, vilket är en förutsättning för att kunna engagera barn och unga.

Vad vinner då Operaverkstan på att engagera barn och unga i produktionerna?

– En av fördelarna är att barn och unga har en världsbild och blick som vi inte har. Vi tror kanske att vi vet vad ett verk handlar om men vi har inte de referensramar och associationsbanor som de unga har. Där innebär deras medverkan en fördjupning för oss. Dessutom har de en energi som vi inte har, säger Maria och fortsätter:

– Resursmässigt är det roligt att kunna ha en större sång- och/eller dansgrupp i en föreställning, vilket vi generellt sett har relativt begränsade ekonomiska resurser till. Och rent krasst marknadsför vi oss genom att barn och unga deltar i föreställningarna – vi når ut med att vi finns och når en vidare publik. Vi får ambassadörer!

Vivaldis vinter 2010

För barnens och ungdomarnas del är det en rolig och spännande upplevelse att delta i en operaproduktion. Det ger en stark fördjupningsmöjlighet att få vara med och ta fram en produktion vilket ger förståelse både för det enskilda verket och för konstformen som sådan.

Nackdelar med ungas medverkan är att det ställer höga krav på produktionsperioden. Man måste tänka mer långsiktigt. Professionella aktörer finns på operan koncentrerat under cirka fyra veckor före en premiär men ungdomar kanske endast kan repetera en gång i veckan. De har mycket annat att göra, i skola och på fritiden, som skapar viss instabilitet. Man måste tänka i dubbla lag och ersättare och man kan inte lägga allt för tunga arbetsuppgifter på dem.

– De är heller inte alltid så lätta att instruera, det blir lite frispel ibland som i bästa fall kan vara en charmfaktor, säger Maria.

Barn och ungas deltagande påverkar inte hennes val av verk. Först väljer hon vilket verk som ska produceras, därefter bedömer hon om det är en fördel att ha med barn och unga i produktionen.

När Operaverkstan vänder sig till en skola med förfrågan om det finns intresse av att vara med i en produktion, är det viktigt att klargöra att skolan äger ledarskapet. Malmö Kulturskola och andra skolor i närområdet värnar om samarbetet med Operaverkstan. Under årens lopp har många, från små barn till gymnasieungdomar, deltagit i operaföreställningar.

För Operaverkstan är barns och ungas deltagande i produktionerna inte något självändamål utan det ska tillföra något till en föreställning. Det har varit mycket tydligt från början att Operaverkstan inte ska vara någon kulturskola och inte heller någon ersättare för de musik- och dramalärare som saknas i skolan. Operaverkstan är en konstnärlig institution vars huvuduppdrag är att producera föreställningar på hög nivå för målgruppen. Den kan däremot vara en konstnärlig och pedagogisk resurs för skolan.

Men tillbaka till *Trollguld*, operan som framfördes med ett nittiotal barn och unga på scen. Lars Fembro var pedagogisk samordnare, höll ihop det hela och stöttade lärare och ledare för de olika barn- och ungdomsgrupperna.

– Det var en oförglömlig upplevelse för dem som var med, säger han. Förväntningarna var ganska stora på dem. Men om man behandlar barn och ungdomar med seriositet, allvar, humor, kärlek och värme så får man tillbaka allt detta. Jag känner mig stolt över att vi lyckades så väl med *Trollguld*. Det satte även avtryck inåt – teknikerna var skeptiska till en början men genom att allt var så välorganiserat så blev de positiva. Totalt sett har jag bara goda erfarenheter av att ta in barn och unga i verksamheten.

Utställning av invånare i staden Annorlunda.
Malmö Operas foajé 2008

Lars tycker att barn och unga tillför en extra nerv i föreställningen. Det är roligt att se sådana uppsättningar! Unga medverkande har en speciell geist och det är härligt med blandningen av proffs och amatörer. Dessutom är det viktigt att inte stänga in sig – att ha kontakter utåt är viktigt för att inte stagnera och bli alltför bekväm.

– Man ska leta efter möjligheten till interaktivitet. Här finns nyckeln till att musikteaterformen ska överleva. Många vill vara med, vill delta. I detta finns även en kultursyn – att mer göra en folkligt förankrad kultur än en elitistisk.

Att uppmuntra till eget skapande är också viktigt. Även om barn och unga mestadels är engagerade på scenen – som solister, musiker, dansare eller agerande på annat sätt – så händer det att barn och unga även deltar med andra uppgifter. Då handlar det oftast om att delta i dekorarbetet. Till *Flygande trumman* bidrog till exempel 600 barn med var sin figur, som resulterade i en utställning i operans stora foajé.

Trollguld 2009

Trollguld betydde väldigt mycket för mig

Elsa Crona var tretton år när hon hade sin första kontakt med Operaverkstan. Men då inte som publik utan som troll i föreställningen *Trollguld* där hon deltog i samtliga tio föreställningar.

– Alldeles för lite, säger hon. Det hade gärna kunnat vara många fler! Det betydde väldigt mycket för mig att medverka i *Trollguld*. Jag blev jätteinspirerad till att fortsätta sjunga och dansa.

Elsa började med sång i en barnkör redan vid tre års ålder. Vid sju började hon spela fiol och vid tio piano. Så småningom blev det även danslektioner. På Kulturskolan hade hon medverkat i *Jakten på draken*, en musikal som byggde på Gullan Bornemarks sånger. När hennes sånggrupp på Kulturskolan blev tillfrågad av Lars Fembro om den ville vara med i *Trollguld*, var hon inte sen att tacka ja. Det behövdes troll som skulle vara kör bakom de professionella sångarna och de skulle även dansa. Elsa fick dessutom en liten solodel som hon framförde tillsammans med en annan tjej.

– Det var ett ganska kort avsnitt men det kändes ändå lite extra. Vi kom närmare de vuxna och fick öva tillsammans med dem. Dessutom fick vi stå långt fram på scenen vilket var väldigt roligt.

Hon har bara positiva minnen av *Trollguld*. Många barn deltog och det var stort fokus på att de skulle ha roligt. Man kunde ganska mycket vara som man ville på scenen utan att någon klagade på det. Elsa uppskattar att hon genom *Trollguld* lärde känna många nya människor som hon fortfarande har kontakt med.

– Jag har alltid sjungit och spelat och jag tror att det var att allt ingick – sång, dans och musik – och att dela glädjen med många andra, som gjorde att det blev en så stor upplevelse att vara med i *Trollguld*. Det var jätteroligt att få framföra föreställningen för andra, att de fick se det man kämpat med under två månader. Arbetet bakom och att få visa upp det lockade mer än just att stå på scenen.

Trollguld innebar att Elsa upptäckte opera som konstform. Att själv vara med gav en ny bild av opera och sedan dess har hon besökt Malmö Opera flera gånger. *Trollguld* innebar också att hon gick med i Operans barnkör som hon dock fick lämna när hon fyllt fjorton. Hon medverkade även i *Mästersångaren* sommaren efter *Trollguld*, också det en väldigt rolig upplevelse.

Nu studerar hon solosång, piano och fiol och går på musikaldans för att lära sig hantera rösten samtidigt som hon står på scen.

– Jag skulle gärna vilja utbilda mig till musikalartist. Det är svårt att sjunga opera och jag vet inte hur min röst kommer att utvecklas. Men jag vill gärna jobba med musikteater!

Att medverka betyder ett stort kliv i utvecklingen

– Det betyder enormt mycket att Operaverkstan ger barn och unga möjlighet att delta i sina föreställningar, säger musiklärare Karin Ahlbertz, som har elever i solosång, sånggrupp och kör på Kulturskolan i Malmö.

Tjugofem av hennes elever var med i *Trollguld* och hon kunde notera vilket stort kliv deltagandet innebar för deras utveckling, både musikaliskt och personligt. Alla var verkligen motiverade och gick in för uppgiften.

Trollguld 2009

Trollguld 2009

– På Operaverkstan ingår de i ett spännande sammanhang – de får agera tillsammans med vuxna och andra barn som inte ingår i den egna kören, arbeta med en regissör, får speciella kläder och mycket annat. Allt blir på allvar och att delta i detta är mycket spännande och utvecklande för barnen.

På Kulturskolan finns ingen sådan verksamhet även om förutsättningarna med sång-, dans-, drama- och instrumentalelever finns. Karin Ahlbertz betonar hur viktigt det är med samarbete mellan de olika konstformerna och därför betyder det mycket att Operaverkstan kan erbjuda detta.

För dem som ska ingå i en föreställning innebär det många repetitioner och under tiden finns det inte utrymme för annan verksamhet på Kulturskolan. Efter *Trollguld* försvann en del barn till Operans barnkör och en del har slutat av andra skäl. Men det är normalt att en del lämnar Kulturskolan efter en tid. Det viktigaste är att de fortsätter med musik och kultur i någon form.

– Det kan vara svårt att matcha en sådan upplevelse som *Trollguld* men vi har alltid konserter och andra evenemang på gång. Fortfarande är cirka hälften av dem som medverkade i *Trollguld* mycket entusiastiska och vill göra fler liknande projekt. För mig som lärare innebär barnens deltagande i en föreställning att jag efteråt kan ha undervisningen på en mer avancerad nivå, inte minst klangmässigt.

Karin Ahlbertz lovordar dessutom sättet som Operaverkstan tar hand om de barn och unga som deltar i föreställningarna. Upplägget före, under och efter föreställningarna fungerar mycket bra!

3. Fortbildningar

Det är måndag eftermiddag och ett gäng lärare från olika skolor har sökt sig till Malmöoperans gula paviljong. Det är dags för lärarfortbildning!

Lars Fembro och sångaren David Hornvall hälsar välkomna och efter en kort presentation av Operaverkstan glider informationen över till den aktuella uppsättningen – *Troll i kulisserna*. Här får lärarna matnyttiga kunskaper både om Tove Janson, Erna Tauro och om själva pjäsen som de kan ha nytta av när de ska berätta om föreställningen för sina elever.

Merparten av den tre timmar långa fortbildningen består av praktiska övningar, sådana som är utmärkta att använda i barngrupp. Ett avsnitt om ljussättning följs av arbetet med att gruppvis sätta upp en liten scen och att sjunga en av Erna Tauros sånger som ingår i föreställningen.

– Jag gillar variationen, säger Lars Fembro efter avslutad fortbildning. En del är till för lärarna själva, för deras egen fortbildning, och en del handlar om att ge dem ett batteri av övningar som de kan använda med barnen i klassrummet. Vi vill ge lärarna nya kunskaper och styrka att jobba med övningar, men det är så klart upp till pedagogerna hur de vill använda detta med sina barn. Förutsättningarna ser så olika ut i skolorna.

Under Operaverkstans första år var ambitionen att åka ut till alla de klasser som skulle komma på en föreställning. Detta visade sig dock snart vara en omöjlig uppgift att klara. Det strategiska valet blev istället att rikta in sig på lärarna och via dem nå publiken.

Den tyska metoden Szenische Interpretation von Musikteater, som framför allt används vid introduktion av traditionella operor i Tyskland, inspirerade till de första fortbildningarna. Den tyska metoden kännetecknas av att man under fem steg närmar sig ett nytt material – uppvärmning, rollgestaltning, musikaliskt arbete, att lämna rollen och reflektion. Lars menar att det visserligen är en beprövad och tydlig metod men den har svagheten att den inte ger någon bra kontakt med musiken. Därför söker han sig till andra metoder.

Operaverkstans bästa lärarfortbildning hittills var den som användes till *Flygande trumman*. Den omfattade två halvdagar och bestod dels av mycket musik, rytm och puls och dels av bild, form och teater. Alla övningar var överförbara till barn i åldern sex till åtta år. Åtskilliga lärare har inte haft så mycket musikutbildning så denna musikintroduktion blev mycket uppskattad. Fortbildningen bestod även av dramatisering av föreställningens olika karaktärer samt allsång. Men framförallt fick barnen skapa invånarna i staden Annorlunda.
– Dagen hade ett stort inslag av interaktivitet och samtidigt fick lärarna mycket med sig härifrån, säger Lars.

Lärarfortbildningarna har successivt blivit kortare tidsmässigt, från två dagar till en dag och numera tre timmar. Tidigare var fortbildningarna ett sätt att sprida information om Operaverkstan och föreställningarna för att därmed sälja biljetter men så är det inte längre.

– Föreställningarna säljer sig själva ändå. Idag är det dessutom svårt att nå ut till lärarna – de är överlastade med arbetsuppgifter och har inte tid att gå på fortbildning. Vi konkurrerar också med ett stort utbud som riktar sig till skolorna.

Genom att Operaverkstan ibland säljer föreställningar via Malmö kommuns *Kultur för barn och unga* får Operaverkstan veta ganska sent vilka klasser som ska komma till en föreställning. Därmed blir det svårt att hinna nå ut med fortbildning just till dessa lärare.

– Vi kan inte heller direkt koppla gensvar på föreställningarna till om barnen haft introduktion eller inte. Och även om vi haft lärare på fortbildning så vet vi inte hur de använt den tillsammans med sina elever. Ibland kan vi avläsa effekter av fortbildningen, till exempel så märktes det vid allsången på slutet av *Flygande trumman* vilka som sjungit sången tidigare. Och vi brukar märka om barnen fått förberedelse eller inte inför en föreställning, men det hänger oftast inte ihop med om lärarna gått fortbildning eller inte.

Lars tycker att det finns ett klart behov av att analysera fortbildningarnas former för att se hur Operaverkstan ska gå vidare. Han vill gärna erbjuda den men det kräver en efterfrågan och att det blir några märkbara effekter av den.

En vecka efter fortbildningsdagen till *Troll i kulisserna* får alla deltagare ett gediget inspirationsmaterial hem i postlådan. Här är all information samlad plus alla övningar, noter till en av sångerna och en CD med all musik. Dessutom läggs allt ut i en pdf-fil på hemsidan.

Att vara förberedd ger större upplevelse

– Jag tycker det är mycket bra att man får möjlighet att förbereda sig och få kunskap om en föreställning innan man ska se den, säger Lisa Medin, lärare i Särskolans kulturklass på Tunaskolan i Lund.

Hon hade bokat in sin klass till *Flygande trumman* och uppskattade verkligen att få erbjudande om att gå en lärarfortbildning inför föreställningen. Fortbildningen var fokuserad på musikaliska och rytmiska övningar samt dramaövningar utifrån de figurer som ingick i föreställningen.

För henne som musiklärare var de musikaliska och rytmiska övningar inte något nytt men många av hennes kollegor fick många bra tips och idéer inom de här områdena.

– Fortbildningen var givande även för mig och jag uppskattade att Operaverkstan så generöst delade med sig av idéer, musik och noter och även delade ut en CD med föreställningsmusiken. De satsar verkligen på oss lärare!

Med hjälp av det utdelade materialet kunde Lisa skala ner musik och sånger till en nivå som passade hennes särskoleelever och när väl föreställningen ägde rum var barnen maximalt förberedda och kunde sjunga med i sångerna.

– De var otroligt engagerade i föreställningen och jag såg vilken effekt förberedelsearbetet haft. Deras upplevelse av föreställningen var klart större än om vi inte alls hade förberett oss. Grunden till det fanns i lärarfortbildningen.

Troll i kulisserna 2011

4. Visningar och Titta bakom kulisserna

Lars upplevde Malmö Operas skolvisningar som ganska traditionella och i samtal med Maria utvecklade han en rundtur baserad på teaterupplevelser – *Titta bakom kulisserna* (TBK). Men vad är egentligen *Titta bakom kulisserna*? En föreställning? En visning? Snarare både och, något som finns i gränslandet. En föreställning om en föreställning.

Så här går det till! En grupp barn eller unga, max 50 stycken, kommer tillsammans med sina lärare på besök till Operaverkstan och träffar Lars Fembro. Under en och en halv timme får de vara med om att gå en rundvandring och spana in allt spännande som finns i ett operahus, träffa sångare och se hur de under några magiska ögonblick förvandlas med hjälp av smink, kläder och peruker, välja scenografi och ljussättning och så regissera sångarna i en liten operascen som man sedan som publik får titta på. Sin egen regisserade föreställning!

– Det brukar vara roligt för publiken att vara med när en föreställning växer fram. Det ger närhet till vad teatern är, säger Lars Fembro.

– Och, säger han, *Titta bakom kulisserna* är faktiskt bland det roligaste vi gör! Samtidigt är det mycket uppskattat – de som kommer känner sig utvalda. Om vi hade orkat och hunnit skulle vi kunna göra det till en försäljningssuccé. Det är ett framgångsrikt koncept för att nå många med opera.

Redan när Operaverkstan startade sin verksamhet diskuterades hur man på bästa sätt skulle genomföra visningar av Operan. Under Teaterns dag 2004 började TBK ta form.

Utställning av invånare i staden Annorlunda. Malmö Operas foajé 2008

Första steget var att göra en dramatiserad visning för barn med tre kördamer och en pianist i operans foajé. När Operaverkstan 2005 fick pengar för sitt kulturpedagogiska projekt *Mötesplats Operaverkstan* och Lars Fembro knöts närmare Operaverkstan, föddes tanken att vända sig till cirka tusen barn i årskurs 5 i Malmö. Lars Fembro besökte lärarrummen i fjorton skolor och övertalade dem att vara med i projektet. Upplägget började med två dagars lärarfortbildning och målet var att dramatisera en visning.

Maria Sundqvists egna erfarenheter var vägledande. Som barn gick hon på Vår teater på Medborgarplatsen i Stockholm och där fick hon uppleva hur Sven-Bertil Taube kom dit och sminkade sig till räven i Hackebackeskogen. Ett outplånligt minne!

– Kunde vi åstadkomma något sådant så vore det bra, säger Lars. Vi fick med oss två sångare och en pianist och diskuterade hur vi skulle kunna presentera opera på ett lustfyllt sätt.

De två sångarna valde scener ur *Carmen* med fokus på kärlek. Om barnen ska förstå vad musikteater är måste man visa hur man repeterar samt visa upp libretto och klaverutdrag. Lars blev regissör som tog barnen till hjälp för att skapa en operaföreställning. Det fanns olika Carmen-klänningar och Toreador-kostymer att välja bland och barnen fick vara med när sångarna sminkades och successivt förvandlades till rollfigurerna. Medan halva gruppen deltog i detta var resten av barnen på scenen för att titta på scenografi och rekvisita. Dessutom ingick en rundvandring på Operan. När alla varit med om allt samlades hela gruppen för att se när den scen som de själva utformat spelades upp. Allt klarades av på en och en halv timme.

Titta bakom kulisserna 2005

– Det blev mycket framgångsrikt, säger Lars. Först fick lärarna fortbildning och sedan var de med om detta tillsammans med sina elever. Fantastiskt! *Titta bakom kulisserna* var fött!

TBK är oftast kopplad till en föreställning och är tänkt att fungera som ett fördjupningsarbete för dem som går och ser föreställningen. Men visningen kan även fungera fristående. Lars skulle gärna vilja ge dessa ”visningsföreställningar” med viss regelbundenhet men i verkligheten finns TBK på programmet endast när utrymme och budget finns.

Det är nämligen inte helt enkelt att erbjuda dem i större omfattning. För att genomföra arrangemangen krävs fyra personer – Lars Fembro, en pianist och två sångare. Därför gäller det att genomföra så många föreställningar som möjligt under en komprimerad tid. Verksamheten, som får betraktas som ganska exklusiv med tanke på kostnaderna och hur många man når, genererar inga intäkter eftersom visningarna är gratis. Dessutom måste tillfällena anpassas efter pågående produktioner så det inte blir krockar om utrymmena.

Reaktionerna från lärare och elever är mycket positiva och bekräftar att formen är ett bra sätt för att nå barnens hjärtan och så ett operafrö. Målgruppen är från förskola till högstadiet – det som görs och sägs liksom tiden får anpassas till respektive åldersgrupp. Självklart skulle *Titta bakom kulisserna* även kunna göras för vuxna. Vem vill inte titta in bakom kulisserna?

Besöken ger ny relation till operan

Marie Lindstrand, teaterlärare på Heleneholms gymnasium i Malmö, har under de senaste åtta-nio åren besökt skolvisningar två-tre gånger om året, främst med teater- och dramatikelever. Hon tycker det är ett bra sätt att få se alla områden som finns inom en opera och teater. Dessutom förmedlas kulturarvet genom berättelsen om teaterns historia.

– Det är bra att en institution erbjuder den här typen av folkbildning så att man får en ny generation intresserade av opera och teater. Det är jätteviktigt! Visningarna passar bra in i alla våra kurser och är ett viktigt komplement till skolans undervisning.

– Lars är pedagogisk och har ett avslappnat sätt med ungdomar som gör att besöket blir intressant och roligt för eleverna. De är alltid nöjda och tycker de fått något med sig från besöket. De har fått en ny relation till operan.

De som inte är så teatervana tycker bland annat att det är häftigt att få stå på stora scenen. De som är teatervana tycker det är bra att komma bakom scenen och till exempel se scenografimodeller, känna på kostymer och se hur tekniken fungerar. För dem är det framför allt de yrkesspecifika delarna som väcker intresse.

Om eleverna hade haft möjlighet att helt kort träffa någon eller några från olika verksamhetsområden, till exempel från smink eller scenografi, så hade värdet av besöket ökat ytterligare. Teaterelever är intresserade av hur det är att jobba inom opera- och teatervärlden och att träffa någon i arbete skulle tillföra besöket något extra, tycker Marie Lindstrand.

Mästersångaren 2010

5. Temakvällar

Under Operaverkstans första år i början av 2000-talet fanns ingen vana vid musikteater för barn och trots goda recensioner var det inte helt lätt att få publik. Tanken med att arrangera temakvällar var krass – att väcka intresse för en föreställning och därmed sälja biljetter. Grundfrågan var: Hur kan vi nå föräldrar och andra vuxna?

Hösten 2004 planerades en stor satsning på temakvällar som resulterade i tretton stycken under våren 2005. Då präglades Malmö av många knivbråk och aggressivitet i staden. På stora scenen spelades *Faust* och Operaverkstan gav *Balladen om Kasper Rosenröd*, en svart komedi av Peter Weiss.

– Det var en tuff tid och vi gick ut hårt, säger Maria Sundqvist. Temakvällarna var ett sätt att undersöka hur vi skulle fläta ihop stora scenens verksamhet med vår. Tanken var att vi skulle fungera som kommunicerande kärl, men så småningom insåg vi att det var bäst för alla att vi behöll gränserna mellan oss.

Tematiskt hängde de tretton temakvällarna väl samman. Många föreläsningar handlade om våld, hot, aggressivitet och konflikter och temakvällarna gick rakt in i samhällsdebatten. Bland annat kom närpolisen och pratade om ungas brottslighet.

– Kvällarna anknöt verkligen till den aktuella situationen i Malmö. Ibland kan man fånga det som pågår, ibland inte. Det beror på omständigheterna. Jag försöker hela tiden spegla barn och barndom i våra föreställningar. Vad vi spelar för barn beror på hur vi ser på barn och barndom, vilket förändras över tid.

Temakvällar, som alltid för en billig penning är öppna för allmänheten, kan ha olika funktioner och vara mer eller mindre riktade inåt eller utåt. Maria vill gärna att den aktuella ensemblen deltar i temakvällen. En funktion är just att de som arbetar med en produktion på Operaverkstan ska lära sig mer, att kunna få en ren faktainhämtning i form av till exempel en föreläsning. Det kan vara en litteraturpedagog som föreläser om ett visst författarskap eller om en genre med åtföljande frågestund.

Kasper Rosenröd 2005

En annan funktion är att sätta en problematik under debatt, att ha en eller flera röster som vädrar en frågeställning, till exempel barnuppfostran. Temakvällen kan också ha som mål att låta de inblandade i en produktion få möjlighet att på ett annat sätt belysa till exempel kompositören av det verk som produceras. Under arbetet med *Flygande trumman* arrangerades en Lillebror Söderlund-kväll då alla fick förbereda två sånger var som ett försök att belysa kompositörens konstnärskap.

– Temakvällen speglar hela fördjupningsarbetets syfte – å ena sidan är den en grund för kunskapsinhämtning och belysning av det vi gör, och å andra sidan ett rent publikarbete, att skapa uppmärksamhet hos allmänheten. Här vänder sig temakvällen till vem som helst som vill komma.

När spelperioden för *Fantasticks* var slut arrangerades temakvällen *Himmelriket varje dag* som lockade en mycket blandad publik. Kvällen ägnades helt harpan som instrument och enda skälet till att temakvällen ordnades var att harpan ingått i föreställningen. Harpan var dessutom, frånsett en intressant handling, anledningen till att Maria valt verket! Musiken styr och här fanns en oemotståndlig kombination av instrument – piano och harpa!

Fantasticks 2009

– Det var så fascinerande och vackert med harpan på scenen, säger hon.

Maria Sundqvist kan även använda en temakväll som en unik arena för att pröva något annorlunda. År 2006, under arbetet med temat *Skrattar bäst som skrattar åt sig själv*, arrangerade hon en reading av radiooperan *Komedi på en bro*. Några artister övade in delar av den och framförde dem inför publik.

– Det var ett sätt att undersöka ett verk som jag inte kände mig helt säker på och som skulle ge mig svar på om jag kunde sätta upp det. Håller det eller är det passé?

Prinsessan av Cypern 2008

Temakvällen lockade mycket publik som fick svara på frågor om verket. Resultatet blev att Maria Sundqvist fick blodad tand av att göra uppsättningar som inte var genomförda hela vägen. Två år senare fick hon möjlighet att arbeta med Lars-Erik Larssons ungdomsverk *Prinsessan på Cypern* som endast varit uppförd en gång tidigare, på Stockholmsoperan 1936. Hon lät göra en halvscenisk uppsättning på Malmö operas stora scen och fick mycket positiva reaktioner. Många tyckte om musiken men kritiserade handlingen, som man inte tyckte höll. När operan framfördes i Stockholm var det musiken som kritiserades!

– Jag fick erfarenhet av att arbeta i landskapet mellan full uppsättning och repetition, vilket är mycket spännande. Det är en framkomlig väg för att arbeta med ett verk och jag känner mig inte alls färdig med den formen. Dessutom aktiverar arbetsformen publiken. Det finns många verk som är ganska bra men inte helt och hållet bra och då kan man plocka ut det som håller hög kvalitet utan att göra våld på verket på ett negativt sätt. Men det ligger mycket arbete bakom en sådan uppsättning.

Vissa temakvällar har utvecklats till att bli mycket mer än avsikten var från början. År 2006 gjordes en opera-singalong. Medverkande var två sångare och en pianist som tog upp musikbeställningar från publiken. Konceptet visade sig ligga helt rätt i tiden och alla som ville vara med kom inte in. Succén ledde till att sådana singalongs arrangerade åtskilliga gånger, även i Galärparken i Stockholm i samarbete med Parkteatern.

– Det var inget uttänkt koncept utan tanken var att göra detta på skoj under en kväll. Men det blev verkligen en hit! Samtidigt var formen inte okontroversiell, en del tycker att man ska ha hög svansföring och då är opera-singalong ingen självklarhet. Men tanken med vårt tema *Skrattar bäst som skrattar åt sig själv* var just detta – kan vi inte skämta med oss själva kan vi inte heller ta oss på allvar.

Temakvällarna, som oftast äger rum på Verkstan och utspelas i den aktuella scenografin, arrangeras ibland före en spelperiod, ibland under och ibland efter. Det sker när det finns tid, ork och lust att göra det. Vanligtvis blir det tre temakvällar per halvår. Men om man tror att en föreställning ska bli svår att sälja kan en temakväll arrangeras med kort varsel för att skapa intresse. Den annonseras i pressen, information skickas ut med nyhetsbrev och e-post går ut till alla som finns på lärarlistorna.

Numera är temakvällarna inte viktiga som redskap för att sälja biljetter utan fungerar mer som fördjupande inslag. Maria är glad över att det numera även finns en ambition hos Malmö Operas marknadsavdelning att använda sig av temakvällar.

6. Nya Stenkulaskolan

För många av de elever i årskurs 8 som denna januaridag släntrar in på Malmö Opera är det första gången de gör ett besök på kulturinstitutionen. Klassen kommer från Nya Stenkulaskolan i Malmö och för eleverna och deras lärare är det kickoff för det stora musikalprojekt som varje läsår genomförs i årskurs 8 i samarbete med Operaverkstan. Här på Malmö Opera träffar de Lars Fembro som fungerar som projektledare och som följt klassen redan under höstterminen, Ola Hörling som är regissör och koreograf och David Hornvall som är sångcoach.

Under höstterminen har samtliga elever i årskurs åtta, cirka 50 stycken, haft pröva-på-period – de har sjungit och musicerat, funderat kring manus, haft bild och slöjd – och efter höstlovet har de ägnat sig åt intensivt manusskrivande och funderat över scenografi. Under hela perioden har de då och då träffat Lars och David som besökt skolan och stöttat lärarna i musikalarbetet. Det är skolan som äger och driver projektet.

Nu träffar eleverna för första gången regissören som ska hjälpa dem att få liv i deras berättelse och de olika musikstyckena. Ola, David och Lars lägger stor vikt vid att berätta om och med filmexempel visa vilken roll musiken spelar som berättare. Sång, musik, dans och agerande ska hänga ihop i en helhet i en musikteater. Målen är högt satta, får eleverna veta.

En rundvandring ger dem en första kontakt med operans kostymavdelning och marknadsavdelning innan det är dags att avsluta på Operaverkstans scen. Nu har de fått en introduktion som gör det lättare för dem att bestämma sig för vilken grupp de vill tillhöra – skådespelare/dansare/musiker, kostym, rekvisita, teknik eller marknadsföring. Manus har de valt så nu börjar en intensiv period i musikalprojektet.

Från och med nu ägnar eleverna en dag i veckan åt sin musikal, mest tillsammans med musik- och svensklärarna. Men varje onsdag är också Ola och David på plats i skolan för att lotsa musikalprojektet vidare mot premiären på Operaverkstan.

Samarbetet med Nya Stenkulaskolan tog sin början 2008 och löper på tre år. Innan dess hade Operaverkstan ett samarbete med stadsdelen Limhamn-Bunkeflo som innebar att man skulle göra musikteater på Sundsbroskolan.

– Vår del i projektet blev för stor, berättar Lars. Vår erfarenhet av det arbetet blev att vi inte kan driva ett projekt på det viset, det slukar för mycket tid, kraft och pengar.

När Nya Stenkulaskolans rektor ville ge skolan en kulturprofil och tog kontakt med Operaverkstan var det läge för ett nytt samarbetsförsök. Inom Reseo, nätverket som Operaverkstan är en del av, drivs många så kallade community projects kring hur man kan arbeta med ungdomar på ett nyskapande sätt.

– Samarbetet med Nya Stenkulaskolan kändes som en utmaning för oss. Det är endast ett fåtal elever som tar del av stadens kulturinstitutioner, går på Kulturskolan eller spelar något instrument. Samarbetet har gjort det möjligt att försöka förankra oss i stadsdelen, att få ungdomar och deras familjer att komma till Malmöoperan.

När treårsprojektet startade 2008 skrevs en avsiktsförklaring som innebar att Operaverkstan inte skulle specialdesigna något för skolan men hålla den informerad om allt som ägde rum. En viktig tanke var att Operaverkstan skulle vända sig till hela skolan och därför presenterades ett program som omfattade i stort sett alla årskurser på skolan, från för-

Stenkula-affisch 2011

skolan och uppåt. Skolan skulle erbjudas fortbildningar, visningar, *Titta bakom kulisserna*, genrep och föreställningar. Totalt sett har det handlat om att erbjuda och göra lärarna medvetna om den ordinarie verksamheten. Musikalen utgör grädde på moset!

– Eftersom vi är angelägna om att få in folk med andra etniska bakgrunder i projekten i den mån det är möjligt, är det bra att ha en vänskola som Stenkula där 98 procent av eleverna har invandrarbakgrund. Men vi har inte gjort några stora justeringar för att vår verksamhet ska passa just den gruppen, berättar Lars..

Han kände sig nöjd med första årets musikal *Gudfadern in love*. Den hängde ihop trots att den fick kritik för att inte vara en musikal. Andra årets musikal blev dock mer en talpjäs med spridda musikinslag och Lars var inte nöjd.

– Socialt sett var det fantastiskt lyckat. Eleverna var nöjda och lärde sig mycket, men vi tycker att om vi ska samarbeta så måste det handla om vår konstform. Musiken måste integreras mer – i våra uppsättningar är musiken lika viktig som teatern. Totalt sett har allt fungerat bra men den konkreta föreställningen har inte blivit som vi tänkt.

För att se till att det blir mer sång anställde Operaverkstan David Hornvall inför det tredje året. Ola Hörling anställdes av skolan och Operaverkstan gemensamt för att regissera föreställningen *Så svårt kan livet vara*.

Lars Fembro tror inte att Operaverkstan lyckats i ambitionen att göra föräldrarna mer medvetna om operan. De har varit på besök i samband med musikalerna men inte mer. Och lärarna har inte tagit till sig den möjlighet som erbjudits i den omfattning som Operaverkstan tänkt sig, vilket säger en del om skolans verklighet och vardag. Nya Stenkulaskolan är en tuff skola att jobba i och arbetet kräver mycket av lärarna.

Efter snart tre år känner sig Lars sugen på ett år till. Samarbetet känns inte färdigt ännu.

– Men även om vi inte är med under nästa år kan skolan själv anställa folk och stå på egna ben. Vi har uppnått våra syften med samarbetet. Och ur skolans synvinkel är detta en fullträff. Eleverna har utvecklats mycket socialt och är mer samarbetsvilliga jämfört med tidigare. Deras självförtroende har vuxit

och de har haft väldigt roligt, säger Lars Fembro och fortsätter:

– Vi har inte nått hela föräldragruppen och jag är inte säker på att vi får nya besökare till Malmö Opera men detta är av underordnad betydelse. Det viktiga är att de känner sig välkomna och att de därefter vet att vi finns. Eleverna har blivit varse musikteater som konstform och att man kan se detta i sin egen stad. Och lärarna har lärt sig mycket om hur man driver ett projekt och fått förståelse för vad konstformen musikteater innebär.

Operaverkstan får genom samarbetet med Nya Stenkulaskolan inblick i unga människors liv, unga som har varierande bakgrunder och en tuff boendemiljö. Att veta hur de tänker och vilken musik de lyssnar på påverkar i sin tur Operaverkstans pjäsval. Samarbetet med lärarkåren ger kunskap om skolans situation och tankar om hur skolan kan vara, vilket i sin tur påverkar upplägg av fortbildningar och annat. Det är viktigt att veta vilka tendenser och strömningar som råder.

Under två veckor vid månadsskiftet mars-april bryts elevernas ordinarie schema helt och all tid ägnas åt musikalen. Då är det dags för slutrepetitioner, genrep och så premiär och föreställningar under två dagar. Förutom Lars, Ola och David jobbar då även en tekniker, betald av Operaverkstan, heltid med musikalprojektet.

Den tjuvaktiga skatan 2004

Ju mer att göra desto roligare

– Det går *inte* att beskriva hur roligt det var att vara på Operaverkstan, mycket roligare än vad jag tänkt mig. Det kändes som om vi jobbade där.

Edita Solak i 8a på Nya Stenkulaskolan är mycket nöjd med musikalarbetet. Hon deltog i manusarbetet fram till färdigt manus, skrev en av sångtexterna och spelade studienörden Eva-Britt i föreställningen *Så svårt kan livet vara*.

– Ju mer man hade att göra desto roligare var det, säger hon.

När hon skrev texten till en av sångerna kände hon sig osäker på om de andra skulle gilla den men det visade sig att alla tyckte den var jättebra. Då kände hon sig stolt.

Musikalen har betytt mycket för Edita. Tidigare var hon en ganska blyg och tystlåten tonåring. Nu är hon inte lika blyg längre och står mer upp för sig själv. Självförtroendet har stärkts.

– Musikalen har varit till hjälp för mig och även betytt mycket för klassen. Samarbetet är bättre, både i och utanför klassen. Det är alltid någon som ställer upp om det behövs. Alla har förändrats på något sätt och jag är tacksam över att ha upptäckt nya sidor hos mina klasskamrater.

Mästersångaren 2010

Före musikalen kände inte alla i 8a, 8b och hörselklassen varandra så bra. Edita tycker musikalen hjälpte dem att komma nära varandra och hon har märkt att alla nu pratar mer med varandra jämfört med tidigare. Det är inte heller så mycket bråk som tidigare.

Tack vare musikalarbetet har Edita fått en bild av hur det är att vara skådespelare, hur det känns att leva sig in i en person och att vara på scen utan att bli nervös. Hon tycker också att hon lärt sig mycket om dans och musik. Dessutom har hon kunnat höja sina betyg i svenska, bild och musik

Det enda tråkiga med musikalarbetet var att själva föreställningen inte var längre än 35 minuter och att de inte kunde vara ännu fler dagar på Operaverkstan.

– Det är viktigt att Operaverkstan finns med. I skolan hade det känts som om vi bara spelade skolteater, på Operaverkstan kunde vi känna oss som riktiga skådespelare!

Samma erfarenheter har Al Mamour, som nu går i 9b och medverkade i *Bakom stängda dörrar* för ett år sedan.

– Det blir inte på samma sätt i skolan, säger han. På Operaverkstan kändes det mer fritt och på riktigt, alla koncentrerade sig och satsade allt. Vi kände att det kunde bli riktigt bra om vi ansträngde oss och föreställningen blev grymt bra.

Al var intresserad av teater redan som barn och i föreställningen hade han två roller, dels som en kille i ett ungdomsgäng och dels som ett sexårigt barn.

Det roligaste med musikalprojektet var tiden på Operaverkstan, när de tränade och kom på roliga saker att göra med och i föreställningen. Det viktigaste Al lärde sig var just att improvisera och att samarbeta. Alla som deltog samarbetade mycket bra, det var ingen som bråkade och alla kom nära varandra under arbetet med musikalen.

– Alla tyckte det var roligt och längtade tills nästa dag när vi skulle tillbaka till operan. När föreställningarna var färdigspelade var det många som grät, de ville inte att det skulle ta slut.

Bättre samarbete tack vare musikalen

– Musikalen blir en väldigt positiv upplevelse som eleverna sedan bär med sig. De känner att de gör något vettigt, får ta ansvar och visa vad de går för. Det är en kick att göra något eget och de växer med uppgiften.

Christine Johnsson är bildlärare på Nya Stenkulaskolan och har arbetat med musikalprojektet under alla de tre år som samarbetet med Operaverkstan pågått.

Det första året ägde musikalen rum i nian men då kunde man inte skörda frukterna av musikalarbetet eftersom högstadietiden snart var slut. Därför flyttades musikalen till åttan. Christine har sett hur åttorna, som kan vara osäkra, bråkiga, utan egen identitet och som lätt faller undan för grupptryck, efterhand som musikalprojektet pågår växer med uppgiften och får större självförtroende. De inser att de kan mer än vad de själva tror.

Efter musikalen vill eleverna göra mer saker tillsammans, de hjälps åt, är gladare och mer generösa mot varandra och hittar egna lösningar på problem. De får större insikt i vad den egna prestationen betyder för betygen och musikalen kan bli den motor som får en del elever att satsa på skolan och att få bra resultat.

– Att lyckas i skolarbetet blir mer positivt, säger Christine. I nian ställer eleverna högre krav på lärarna, de vill dramatisera och efterlyser praktiska aktiviteter kring det som behandlas i ämnena. De ställer också mer krav på varandra i grupparbeten och är mer medvetna om hur de vill att undervisningen ska gå till. Vi får både bättre gruppsammanhållning och ökad insikt om den individuella prestationens betydelse. Eleverna månar mer om det individuella arbetet.

Repetitioner
Nya Stenkulaskolan 2010–2011

För Christine Johnsson som lärare har samarbetet med Operaverkstan framför allt betytt ett ökat självförtroende. Hon har hållit i tyglarna när det gäller musikalen och varit tvingad att vara tydlig med krav och förväntningar.

– Jag har blivit stärkt både i min lärarroll och min egen roll. Jag vet vad jag vill och vad man kan förvänta sig.

Uppfattningen om musikalarbetet skiljer sig starkt åt bland lärarna, från dem som tycker det mest tar tid från den egna undervisningen till dem som helhjärtat stöder arbetet och ser vinsterna med det. Men efter varje musikal är det allt fler som inser vad arbetet betyder för eleverna. Vad eleverna själva tycker om musikalarbetet är det ingen tvekan om.

– De är saliga, säger Christine. Uppslutningen är total, inget kan jämföras med musikalen. Det bästa vi gjort i skolan, hör man elever säga.

Även föräldrarna är positiva till musikalarbetet och förstår att deltagandet i detta är seriöst och kräver närvaro. De allra flesta kommer också till föreställningarna och för merparten är det första gången de besöker Malmö Opera. Deras barns närvaro på operan öppnar upp staden och dess möjligheter även för föräldrarna. Dessutom får de upp ögonen för utbildningsmöjligheter och yrken som barnen kan fastna för.

– Det är svårt att säga om föräldrarna kommer att fortsätta gå på operan men jag är övertygad om att eleverna kommer att gå på någon föreställning med sina småsyskon eller kommande egna barn. De vet vad Operaverkstan står för och de vet vad det innebär att jobba inom den kulturella sektorn.

Även om det treåriga samarbetsprojektet nu är slut är det ingen tvekan om att musikalarbetet fortsätter på Nya Stenkulaskolan, antingen i egen regi eller i visst samarbete med Operaverkstan. Förväntningarna från elever i de lägre årskurserna är redan stora.

Operaverkstans föreställningsarkiv 2002–2011

Säsongen 2002/03

En natt i februari
Libretto: Staffan Göthe
Musik: Thomas Lindahl
Regi: Maria Sundqvist
Samarbete med Musik i Syd
Turné i Skåne

Ursonaten
Musik: Kurt Schwitters
Regi: Maria Sundqvist
Dunkers Kulturhus, Den Anden Opera

Stadsmusikanterna
Musik: Jonas Forssell
Libretto: Maria Sundqvist
Regi: Maria Sundqvist
Mazettisalen, Nydala Teater Malmö

Bastihan & Bastihon
Musik: WA Mozart
Libretto: Fr Wilh Weiskern
Bearbetning: Maria Sunqvist & Ola Hörling
Regi: Ola Hörling
Samarbete Malmö Kulturkompani
Barnens scen Folkets Park i Malmö

Säsongen 2003/04

Bastihan & Bastihon
Från 2002/03
Kulturmanegen Malmöfestivalen

Stadsmusikanterna
Från 2002/03
Turné i Skåne, gästspel i Stockholm på Teater 3

Honungshjärta
Musik: Mattias Svensson
Manus: Cristina Gottfridsson
Regi: Lotta Lagerström Dyrssen
Samarbete med teater Nike
Mazettisalen i Malmö, turné i Skåne

Variété
Konsertspektakel av Mauricio Kagel
Regi: Per-Åke Holmlander
Kapellmästare: Minna Weurlander
Operaverkstan, gästspel på Den Anden Opera i Köpenhamn, Kilen i Stockholm

Vid sidan av
Text & musik: Michael Ramlöse
Regi: Ina-Miriam Rosenbaum
Samarbete med Den Anden Opera
Finska Nationaloperan, Nydala teater Malmö

Ursonaten
Från 2002/03
Hedmanska gården, Rådhuset, Jeriko, Hipp i Malmö

Den tjuvaktiga skatan
Musik: Gioacchino Rossini
Bearbetning: Maria Sundqvist & Eva Hallberg
Regi: Maria Sundqvist
Barnens scen Folkets Park i Malmö

Säsongen 2004/05

Vid sidan av
Från 2003/04
Samarbete med Den Anden Opera
Finska Nationaloperan, gästspel på Helsingfors
Finska Nationaloperan, turné

Den tjuvaktiga skatan
Från 2003/04
Stora scenen Malmö Opera

Balladen om Kasper Rosenröd
Musik: Ulf Björlin
Text: Peter Weiss
Regi: Ina-Miriam Rosenbaum
Dirigent: Per-Otto Johansson
Barnens Scen Folkets park Malmö

Säsongen 2005/06

Skuggspel
Musik: Hans Genfors
Libretto: Maria Sundqvist – efter HC Andersens novell Skuggan
Regi: Elisabeth Linton
Dirigent: Per-Otto Johansson/Alexander Ingram
Båghallarna Malmö, Teater Lübeck i Lübeck, Tackeloftet i Köpenhamn

Sälskinnet
Musik: Benjamin Staern, Martin Svensson, Tobias Broström, Axel Englund
Libretto & regi: Maria Sundqvist
Samarbete med musikhögskolan i Malmö
Malmö Högskola
Verkstan, Malmö Opera

Säsongen 2006/07

Bastihan & Bastihon
Från 2002/03
Hedmanska Gården Malmöfestivalen

Opera Sing Along
Verkstan, Malmö Opera

Dollys Beauty Shop
Musik: Tomas Lindahl
Libretto & regi: Maria Sundqvist
Verkstan, Malmö Opera, turné i Skåne

Nattvandraren
Musik: Arnold Schönberg
Regi: Maria Sundqvist
Kapellmästare: Mårten Landström
Samarbete Piteå kammaropera

Komedi på en bro
Öppen repetition
Musik: Bohuslav Martinu
Verkstan, Malmö Opera

Halmhatten och Filttofflan
Musik: Markus Fagerudd
Text: Tiina & Sinikka Nopola
Regi: Judith Benedek
Verkstan, Malmö Opera

Variété
Från 2003/04
Verkstan, Malmö Opera, gästspel i Bergen Norge, Stralsund i Tyskland, Halmstad

Säsongen 2007/08

Opera Sing Along
Stockholms Parkteater

Halmhatten och Filttofflan
Från 2006/07
Turné i Skåne

Den tjuvaktiga skatan
Från 2003/04
Stora scenen Malmö Opera

Flygande trumman
Musik: Lille Bror Söderlundh
Libretto: Lennart Helsing
Regi & koreografi: Peter Lagergren
Verkstan, Malmö Opera

Säsongen 2008/09

Prinsessan av Cypern
Musik: Lars Erik Larsson
Libretto: Zacharias Topelius
Regi: Maria Sundqvist
Dirigent: Andreas Lönnquist
Stora scenen Malmö Opera

Flygande trumman
Från 2007/08
På turné i Skåne, Kungsbacka, Vara

Fantasticks
Manus och sångtexter: Tom Jones
Musik: Harvey Schmidt
Bearbetning: Ola Hörling, Maria Sundqvist
Regi: Ola Hörling
Verkstan, Malmö Opera

Säsongen 2009/10

Flygande trumman
Från 2007/08
Samarbete Kulturen i Lund
Kulturen i Lund, gästspel på Kungliga Operan i Stockholm

Trollguld
Musik & libretto: Magnus Lissmyr, Henrik Lagercrantz
Regi: Maria Sundqvist
Dirigent: Andreas Lönnquist
Samarbete Drömmarnas hus & Malmö Kulturskola
Stora scenen Malmö Opera

Fantasticks
Från 2008/09
Operaverkstan, turné i Skåne

Mästersångaren
Musik & libretto: Richard Wagner
Bearbetning: Maria Sundqvist, Eva Hallberg, Lars Fembro
Regi: Liza Fry
Dirigent: Eva Hallberg
Samarbete Malmö sommarscen
Pildammsparken i Malmö

Säsongen 2010/11

Vivaldis vinter
Musik: Antonio Vivaldi
Manus: Maria Sundqvist
Regi: Maria Sundqvist
Dirigent: Sofia Söderberg Eberhard
Samarbete Lars-Erik Larssongymnasiet i Lund & Musikhögskolan i Malmö
Verkstan, Malmö Opera

Troll i kulisserna
Manus: Tove Jansson
Musik: Erna Tauro
Regi: Maria Sundqvist
Verkstan, Malmö Opera, turné i Skåne

Grannfejden
Musik: Christel Nilsson, Åsa Wallin Pinhao, David Hornvall
Librettoidé: Maria Sundqvist
Text: Gustaf Fröding, Maria Sundqvist, David Hornwall, Sara Wilén, Åsa Wallin Pinhao, Christel Nilsson, deltagare ur ensemblen
Librettoidé: Maria Sundqvist
Samarbete kulturcentrum i Skåne, Kulturen i Lund
Verkstan, Malmö Opera, Kulturen i Lund

Operaverkstans fördjupningsarbete 2003–2011

KATEGORIER introduktioner, visningar, fortbildningar, inspirationsträffar, titta-bakom-kulisserna, skolbesök, artistutveckling, samarbeten, efterarbete

2003

Introduktioner *Stadsmusikanterna*
Lars Fembro (skådespelare)

2004

Lärarfortbildning *Vid sidan av*
Workshop i samarbete med Finlands Nationalopera i Helsingfors och Den Anden Opera i Köpenhamn

Skolbesök *Den tjuvaktiga skatan*
– Rytmikpedagog förarbete i förskolor i samarbete med Blå hästen och förskolorna
Elin Lundström
– I samarbete med Augustenborgsskolan
Lars Fembro (pedagog), Andreas Landin (sångare), Eva Hallberg (musiker & vokalcoach)

Artistutveckling *Improvisationsopera, IO*
Åsa Håkansson, Conny Antonov (musiker), Andreas Landin, Emma Lyrén & Sara Wilén (sångare), Lars Fembro (skådespelare)

2005

Introduktion och efterarbete *Kasper Rosenröd*
I samarbete med Drömmarnas Hus
Ing-Britt Melin

Introduktion *Skuggspel*
I samarbete med Drömmarnas Hus
Andreas Landin (sångare)

Lärarfortbildningar *Sälskinnet*
Lars Fembro (pedagog), Liza Fry (Drömmarnas Hus), Catrin Hansson-Flink (Malmö Kulturskola), Andreas Landin (sångare)

Titta-bakom-kulisserna *Carmen*
Emma Lyrén, Andreas Landin (sångare), Annika Bjelk-Wahlberg (piano), Lars Fembro (pedagog)

Visningar *Teaterns Dag*
Utökade visningar med levande inslag
Susanne Flink, Maj-Britt Meurling, Joachim Ottosson (sångare), Bo Ericsson (musiker), Lars Fembro (pedagog)

2006

Samarbete *Sälskinnet*
Kompositionssamarbete med Musikhögskolan i Malmö
Maria Sundqvist (konstnärlig ledare)

Lärarfortbildningar *Dollys Beauty Shop*
Lars Fembro (pedagog), Sylvie Sundberg (skådespelare), Sofia Söderberg-Eberhard (musiker)

Skolbesök *Dollys Beauty Shop*
Lars Fembro (pedagog), Sylvie Sundberg (skådespelare), Sofia Söderberg-Eberhard (musiker), Emma Lyrén (sångare)

Artistutveckling *Dollys Beauty Shop*
Workshop – Lars Fembro (pedagog)
Commedia – Liza Fry (Drömmarnas Hus)

Artistutveckling *Komedi på en bro* – reading
David Johansson, Rickard Söderberg, Daniel Hällström, Emma Lyrén, Sara Wilén (sångare)
Sofia Söderberg-Eberhard (musiker),
Lars Fembro (skådespelare)

Samarbete *Prästen och hans dräng Balda*
Filmprojekt
Musik: Dmitri Shostakovich – efter en novell av Alexander Pushkin
Samarbete med Unga Filmfabriken
Visning på Verkstan & foajén Malmö Opera

2007

Inspirationsträff *Halmhatten och Filttofflan*
För förskollärare
Lars Fembro (pedagog), Maria Sundqvist (konstnärlig ledare), ensemblen Alexandra Frid Giertz, Lisa Löfquist (sångare), Minna Weurlander (musiker)

Lärarfortbildningar *Flygande trumman*
Lars Fembro (pedagog), Anna-Karin Henrell (musiker), Inger Lönngren-Cranmer (bildpedagog) i samarbete med Malmö Kulturskola

Samarbete *Prövningarna*
Skolprojekt på Sundsbroskolan
tillsammans med Malmö kulturskola
Baserad på Mozarts *Trollflöjten*
Regi & koreografi: Ola Hörling
Samarbete med stadsdelen Limhamn-Bunkeflo
Lars Fembro (pedagog), Magnus Hultman, Anna Björklund (tekniker), Oscar Hansen (scenograf)

2008

Lärarfortbildning *Flygande trumman*
Lars Fembro (pedagog), Ola Denward (musiker), Inger Lönngren-Cranmer (bildpedagog) i samarbete med Malmö Kulturskola
Malmö, Kristianstad, Åstorp, Kungsbacka

Skolbesök *Flygande trumman*
Lars Fembro (pedagog), Ola Denward (musiker)

Efterarbete *Flygande trumman*
Utställning av elevarbeten i Malmö Operas foajé
Lars Fembro (pedagog), Inger Lönngren-Cranmer (bildpedagog) i samarbete med Malmö Kulturskola

Samarbete *"Pröva-på"*-föreställning
Maria Sundqvist, regiuppdrag Malmö Kulturskola

Samarbete *Flygande tallriken*
Pedagogiskt samarbete med Malmö Kulturskola i Pildammsparken
Anna-Karin Henrell, Annika Bjelk-Wahlberg (musiker), Lars Fembro (pedagog)

Samarbete Workshop
Pedagogiskt samarbete med Drömmarnas Hus
David Johansson (kreativ operaintroduktör), Lars Fembro (pedagog)

2009

Lärarfortbildningar *Fantasticks*
David Johansson, kreativ operaintroduktör, Lars Fembro (pedagog)

Titta-bakom-kulisserna *Trollguld*
Jonas Bjerkén, Kristina Wessman-Svensson, Johan Tötterström, Henric Lagerkrantz, Nils Olsson, Malin Liljefors-Parkler, Joachim Ottosson, David Hornwall, Carolina Tholander (sångare), Ola Denward, Eva Hallberg (musiker), David Johansson, Lars Fembro,(pedagoger)

Samarbete *"Showtime"*
Medhjälp vid musikal på Roslättsskolan i Svedala
Lars Fembro (pedagog)

Samarbete *"Gudfadern är in love"*
Medhjälp vid musikal av Nya Stenkulaskolan, Malmö
Lars Fembro (pedagog), Magnus Hultman (teknik), Fredrik Hammar, Ola Persson (media)

Lärarfortbildningar *Flygande trumman*
Lars Fembro (pedagog), Ola Denward (musiker) i samarbete med Kulturen i Lund, Kungliga Operan och Moderna museet i Stockholm

2010

Lärarfortbildningar *Fantasticks*
David Johansson, kreativ operaintroduktör, Lars Fembro (pedagog)
Landskrona, Kristianstad

Samarbete *Bakom stängda dörrar*
Medhjälp vid musikal av Nya Stenkulaskolan i Malmö
Lars Fembro (pedagog), Magnus Hultman (teknik), Fredrik Hammar, Ola Persson (media)

Lärarfortbildningar *Stefan Castas gröna tråd*
Pedagogiskt samarbete med Kulturen i Lund och Kulturcentrum Skåne
David Hornwall (musiker), Lars Fembro (pedagog)

Titta-bakom-kulisserna *Figaros bröllop*
David Hornwall, Alexandra Frid Giertz (sångare), Eva Hallberg (musiker & sångare), Lars Fembro (pedagog)

2011

Inspirationsträffar *Troll i kulisserna*
David Hornwall (musiker), Lars Fembro (pedagog)

Samarbete *Så svårt kan livet vara*
Medhjälp vid musikal av Nya Stenkulaskolan, Malmö
David Hornwall (vokalcoach), Ola Hörling (regissör), Lars Fembro (pedagog), Magnus Hultman (teknik), Fredrik Hammar, Ola Persson (media)

Operaverkstans temakvällar 2003–2010

2003

Kultur och opera för barn och unga
Seminarium i samarbete med Sparbanks-stiftelsen Skåne på Jeriko. Med bl a Karin Helander & Per Ekedahl

2004

Operation Opera
Workshop i samarbete med Malmö Kulturkompani.

IO
Temakvällar med improviserad opera på Verkstan

2005

Tema "På det femte…":
Öppen repetition av Faust
– och introduktion till temaåret. Regissör Stewart Laing talar om föreställningen och visar en bit av repetitionen

Pudelns kärna och mörkrets hjärta
– filosof och musikkritiker Thomas Anderberg talar om ondskan och lidandets problem

Filmvisning tema Faust
– samarbete med Cinemateket

På det femte gäller det, operan som motståndskraft
– dramaturg Jan Mark talar om subversiv opera

Faust och det evigt kvinnliga?
– Ingrid Elam, områdesprefekt på Malmö Högskola, betraktar Faust ur ett genusperspektiv

Öppen repetition av Spindelkvinnans kyss
– regissör Ronny Danielsson ger en introduktion till uppsättningen

Fantasins makt mot det onda
– filmare och psykoanalytiker Ingela Romare visar film och samtalar

Operaverkstad
– operaverkstans improvisationsensemble, teatersport, fast opera

Konsten som motkraft
– pluralistisk diskussionsafton med företrädare för olika konstformer

Öppen repetition av Kasper Rosenröd
– regissör Ina-Miriam Rosenbaum och koreograf Ann Crosset berättar om sina tolkningar av verket

Från surrealismens film till ondskans teater
– filmforskare och författare Lars Gustaf Andersson samt teaterforskare och kritiker Barbro Westling talar om Peter Weiss som filmare och dramatiker

Filmvisning team Peter Weiss
– samarbete med Cinemateket

Från Saltkråkan till Kasper Rosenröd
– tonsättare Jonas Forssell berättar om kompositör Ulf Björlin

2006

GAN – modernistpionjären
Jan-Torsten Ahlstarnd om Gösta Adrian-Nilsson

En dag för operan
– i samarbete med Inkonst

Tema Skrattar bäst som skrattar åt sig själv
Operasalong med viss opera-sing-along
– sångare Jonas Bjerkén & Yvonne Helander samt pianist Annika Bjelk-Wahlberg

Det rabelaiska skrattet
– Anders Granström & Christer Eld pratar om skrattets konsekvenser

2007

2 x om Lennart Helsing
– Karna Nyström pratar om Lennart Helsing

Om Lille Brors Söderlundh
– Maria Sundqvist, samt ensemblen i *Flygande trumman* berättar

2008

Prinsessan av Cypern
Anders G Åkesson, Carl Håkan Larsén, Cajsa S Lund och Marianne Söderberg

Kärlekspar i litteraturen
– Karna Nyström

2009

Barn som lyxtillbehör
– diskussion med författaren och journalisten Ann Charlott Altstadt

Egenmäktiga vuxna och egensinniga barn
– litteraturpedagog Karna Nyström

Vissalong med viss sing along
– musikalkväll tillsammans med ensemblen ur Fantasticks under ledning av Maria Sundqvist

Himmelriket varje dag
– harpisten Pia Rosengren tillsammans med sångaren Nils Olsson från Malmö Operakör, framför sånger med harpa och ackompanjemang. Maria Sundqvist leder.

Nu tar jag dig sa trollet
– litteraturpedagog Karna Nyström

Sägner – sagor som sägs vara sanna
– om Trolle Ljungby Horn och pipa, etnolog Inger Lövkrona

2010

Konsert med Koritsia
– kör från Lunds kulturskola

Folkmusik på Operan
– Svensk folkmusik i föreställningen *Carl-Gustaf Tullberg – historien om en småländsk stråtrövare och spelman*
Gosskör och musiker från Lunds kulturskola
– Serbisk folkdans med kulturföreningen Sitan Vez
Presentation av kompositören Jonas Forssell

Tack till alla medverkande!
– med reservation för eventuella minnesluckor vill vi även tacka alla som inte har namngivits

Hjärtan
Den tjuvaktiga skatan.
LA GAZZA LADRA
KASPEN ROSENRÖD
PRINSESSAN AV CYPERN
Vid sidan av
en opera om kärlek, passion och drömmar av Mauricio Kagel
Premiär Nybyggda teatern 15 april kl 09.30
Bastihan & Bastihon
VARIÉTÉ
ETT KONSERTSPEKTAKEL
MÄSTERSÅNGARNA
ETT OPERA SPEKTAKEL
DOLLYS BEAUTY SHOP
Flygande Fruman
HaimHatt FiltToffla
Troll i kulissorna
Vivaldis Vinter
KUGGSPEL
TrollGull

Redan vid starten 2002 var det tydligt att Operaverkstan skulle vara något mer än en opera för barn och unga. Ambitionen var att även erbjuda ett omfattande pedagogiskt fördjupningsarbete och så har det blivit.

Målet är att ge en fördjupad upplevelse av de föreställningar som produceras. Detta görs på olika sätt, bland annat genom att låta barn och unga delta i föreställningar, erbjuda fortbildningar i olika former, låta barn och unga titta in bakom kulisserna, arrangera temakvällar kring ämnen som anknyter till den aktuella föreställningen och genom att samarbeta med skolor på olika sätt.

Detta fördjupningsarbete har under Operaverkstans snart tioåriga verksamhet utvecklats till en allt viktigare del och kännetecken för Operaverkstans arbetssätt. För att sammanfatta och beskriva hur detta arbete utvecklats under årens lopp gav Operaverkstan journalisten Göran Nilsson uppdraget att skriva denna rapport som färdigställdes i juni 2011.

Göran Nilsson har mångårig erfarenhet av att skriva artiklar om kulturella och pedagogiska frågor. Han har bland annat återkommande skrivit om Operaverkstans och Maria Sundqvist arbete.

MALMÖ OPERA
www.malmoopera.se